

מהדורת סיכומי גליון 46

סיכומי הדף - הידומי

רבי יחזקאל בן קרחא אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - רומח לאדם שחורע ואינו קוצר. פנחס דרין צ"ט

מסכת עירובין עג - צט

דף צג

שלשה קרפיות זה בצד זה, שהוקפו במחיצה של שתי או של ערב

אם שני החיצונים מגופפים והאמצעי אינו מגופף, ויש יחיד בכ"א: אפי' שכל קרפף יותר מב"ס, מהני, [דהו כשיירא (3) ששני החיצונים שולטים על האמצעי],

אם אמצעי מגופף ושני החיצונים אינו מגופפין, ויש יחיד בכ"א: אינו מותר א"כ אין בכל קרפף יותר מב"ס, [דאין החיצונים שלוטים באמצעי, ורק האמצעי שולט עליהם, והוא יחיד],

אבל אם יש שני אנשים באמצעי וכ"ש אם יש ב' אנשים בב' החיצונים, שאז נותנים לכ"א יותר מב"ס [דהו כשיירא ע"י שהאמצעי שולטים על החיצונים (ומקילים להחשיב שהם שלוטים על שניהם ביחד)].

גידוד חמשה ומחיצה חמשה האם זה מצטרף?

לרב הסדא: לא מצטרפים, [או כולו במחיצה או כולו בגידוד] ולדידיה: אם יש מחיצה ה' וגידוד ה' בין ב' חצירות, תחתונה אינה יכולה לערב עם העליונה, [רואה פני מחיצה י' אבל עליונה לא יכולה לערב, לא לבד (כי היא פרוצה לתחתונה), ולא עם התחתונה (כי מחיצה מפריד בינה לתחתונה)], ורק כאשר העליונה מגופפת עד עשר אמות, ואותם ה' אמות הם עם גידוד ה' ומחיצה ה', והתחתונה פרוצה לפתיחת העליונה, אזי תחתונה חייבת לערב יחד, ועליונה יכולה גם לערב לבד.

למרימר: מצטרפים, (וכל הלכה)

דיוורין חדשים הבאים בשבת \ עירב דרך הפתח או חלון ונסתם הפתח או החלון \ כותל שבין שתי חצירות שנפל בשבת*?

לר"ה ור"י ורבה לשמואל: כיון שהותרה - הותרה,

לרב ולר"ח: ל"א כיון שהותרה והותרה, (ואסור לטלטל סדינים כדי לפרוס מחיצה מחדש אלא דרך מלבוש)

*אף דכל החצרות רשות אחת הן? לרב הנידון הוא לטלטל כלי ששבתו בחצר, כי כשערכו גם ר"ש מודה שאסור לטלטל מחצר לחצר, לשמואל (שמותר מחצר לחצר אפי' עירבו) הנידון לטלטל כלים ששבתו בבתיים.

דף צד

חצר שנפרצה לרשות הרבים

לר"א: מקום המחיצה דינו כר"ה, [אין מקום המחיצה ניכר, ולבני ר"ה היה דרך שם \ צידי ר"ה כר"ה].

לחכמים: כל החצר כולל מקום המחיצה, נידון ככרמלית, [צידי ר"ה לא הוי כר"ה, אפי' כשאין חיפופים].

חצר שנפרצה לר"ה* וכן בית שנפרץ לר"ה***, וכן מבוי שנשטלו קורותיו או לחייו, מה דינם?

לר' יהודה: כיון הותרה בתחילת בשבת הותרה לכולה, (וכ"פ שמואל רק כשנפרצה לכרמלית)

רבי יוסי: אסורים לאותו שבת (וכ"פ רב),

*לרב: נפרצה בקרן זווית אפי' בפחות מ', ולא עושים פתח בקרן זווית, לשמואל: נפרצה אפי' ברוח אחד ביותר מ'.

**נפרץ כנ"ל לרב ולשמואל,

בבית שנפרץ הנ"ל למה לא אמרינן 'פי תקרה' לסתום את הפרצה?

לרב: כי הקירוויי באלכסון, [אין לו פה]

לשמואל: כי יש ד' צדדים בתקרה שנפרצו, ולדידיה ל"א 'פי תקרה' בד' מחיצות.

אכסדרה בבקעה שאין שום מחיצה

לרב: אומרים פי תקרה לד' מחיצות, והוויא רה"י,

לשמואל: ל"א פי תקרה לד' מחיצות אלא לג',

מה גודל הפרצות של האכסדרה שעליהם נחלקו רב ושמואל

לר"י: המחלוקת היא כשהפרצות הם יותר מ', אבל בפרצות י' דינם פתחים, לר"ב: המחלוקת היא כשהפרצות הם עד י', אבל ביותר מ' לכו"ע ל"א פי תקרה.

דף צה

סיכך על גבי אכסדרה שאין לה פצימין (קנים קטנים שקרובים בתוך ג', ואם יש לה, לכו"ע כשר)

לאביי: כשירה, [פי תקרה יורד וסותם],

לרבא: פסולה, [לא אמר פי תקרה יורד וסותם כי המחיצות לא נעשו לשם סוכה].

עלייה על גבי שני בתים \ גשרים המפולשים

לר"י: מטלטלים תחתיהן, [פי תקרה] לכן מותר גם מדרבנן, (דאי משום הב' מחיצות היה צריך לר"ק)

לחכמים: אין מטלטלים תחתיהם, [רבים בקעי].

מבוי המפולש

לר"י: מערבין אותו ע"י לחי וקורה,

לחכמים: אסור. [דינו כר"ה ואין מערבין ר"ה בכך]

פרק המוצא תפילין

המוצא תפילין בשבת המוטליון בביזיון?

לת"ק: מכניסין זוג זוג, [שבת זמן תפילין] ולכן לא התירו יותר מכפי הדרך מלבוש בחול \ או משום שיש בל תוסיף אפי' בלי כוונה].

לר"ג: מכניסין שנים שנים [שבת לאו זמן תפילין], והתירו עד שנים כי הוא יכול להניחם על מקום הפילין ביד ובראש \ שבת זמן תפילין, ואין כאן בל תוסיף כי לעבור צריך לכוון למצוה, \ או אם שבת לאו זמן תפילין אף שבעלמא ל"צ כוונה לעבור, כאן שזה שלא בזמנו צריך כוונה]

מתי אינו מכניסם דרך מלבוש?

מצאן צבתים (קשורים בזוגות) או כריכות (קשורים כמה ביחד) שלא יספיק להכניס את כולם עד שתחשך, מחשיך עליהן ומביאן.

בסכנת ליסטים מוליכן פחות פחות מארבע אמות, [שלא ינהגו הליסטים מנהג ביזיון, וכך עדיף (מאשר ע"י כמה בני אדם) דלא אשווא מילתא] ולר"ש נותנן להבירו והבירו להבירו, [כך עדיף שלא יבוא לטלטל ד"א], ולדידיה כך הדין אפי' כשאשה ילדה את בנה בשדה, (אפי' שלינוקא קשה מעבר הידיים).

ואם גזרו נכרים שמד על מקיימי מצוות, מכסן והולך. [כי אם יקח אותם ירגישו בדבר ויבוא לידי סכנה]

איזה תפילין מותר להכניס?

לר"י: רק בישנות, אבל לא בחדשות [שמא הם קמיעי, [בה"א הטעם: טרח איניש לעשות כאלה קמיעות, למסקי: כי צריך לעשות הקשר מחדש ואסור בשבת, ואפי' דרך עניבה אסור לר"י]

לר"מ: גם חדשות מותר, [בה"א הטעם: טרח איניש לעשות כאלה קמיעות, למסקי: כי יכול לעשות הקשר של התפילין ע"י העניבה].

מקום הנחת התפילין

על ירך - זו קיבורת, בין עיניך - זו קדקד. (מקום שמוחו של תינוק רופס)

שבת זמן תפילין או לא, ומגלך?

לריה"ג ולר"ע: לאו זמן תפילין, [המקור: לריה"ג: ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה - מימים - מימים - פרט לשבתות וימים טובים, לר"ע: כי שבת הוא 'אות' ול"צ עוד אות], ועי' להלן תנא שחולק.

לילה זמן תפילין או לא?

לריה"ג ורי"ח הקיטוני: לאו זמן תפילין [ושמרת וגו' מימים - ולא לילות] **לר"ע ור"ב:** זמן תפילין: [הפסוק הנ"ל מיירי לגבי קרבן פסח, ואף שכתוב לשון 'השמר' הוי רק עשה, כי 'השמר' קאי על העשה].

האם נשים יכולות להניח תפילין?

לתנא א': נשים חייבות [כי שבת ולילה זמן תפילין, והוי מצוה שלא הזמן גרמא] **לכל הסוברים** ששבת או לילה לאו זמן תפילין נשים פטורות, **אכץ:** **לר' יוסי:** רשות בידם להניחם [כמו שנשים סומכות רשות], **לר' יהודה ור"מ:** אין רשות בידם להניחם [נראה כמוסיף על המצוות, וכן נשים לא סומכות ולא תוקעות בשופר].

המוצא תכלת בשוק האם כשרות לציצית?

לשונות או חוטין אפי' שזורים - פסולות, [שמא נעשו לצורך בגדים], **חוטין** שזורים מופסקין, כשרין, [לא טרח איניש כ"כ אם לא לציצית (למסקנא גם ר"מ סבר כן כדלעיל)].

דף צו

הלוקח תפילין ממי שאינו מומחה, כמה יבדוק כדי לדעת שהמוכר מומחה?

אם קונה מכמה בני אדם: צריך לבדוק כ"א, **אם** קונה ממוכר אחד: בודק שנים של יד ואחת של ראש, או שנים של ראש ואחת של יד. [כדי שיהזק כמומחה בשל יד ובשל ראש], **ולרבי** סגי לבדוק א' של יד וא' של ראש [בתרי זמיני הוי חזקה].

מתי התיר ר"י להוליך החבית ע"י כמה ב"א אפי' חוץ לתחום בעליה? (חכמים חלקו עליו).

לרבא: בחבית שקנתה שביתה, ומים שלא קנו שביתה, [בטלה חבית לגבי מים], **לר' יוסף:** מיירי בשיירא ורק שם הקילו שהחבית תבטל למים שלא קנו שביתה, **לאבבי:** בשיירא - אפילו חבית מים שקנו שביתה, **שלא בשיירא** חבית שקנתה שביתה ומים לא, **לרב אשי:** בחבית ומים דהפקר, והחולקים סוברים כרבי יוחנן בן נורי שחפצי הפקר קונין שביתה.

היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו

בכותל משופע: אם לא הגיע ל' טפחים - גוללו אצלו, **אם** הגיע ל' טפחים ונח על הכותל, **אם** אפשר פורס עליו מפה, **ואם** א"א הופכו על הכתב. [גזרינן שמא יפול, (כיון שאם לא היה אוגדו בידו היה חייב)]

בכותל שאינו משופע:

לרבי יהודה: אם לא נח ממש בקרקע - גוללו אצלו. [דגם בתוך ג"ט מהקרקע בעינן הנחה ע"ג משהו], **לרבי שמעון:** אפילו נח בארץ - גוללו אצלו, [התירו שבות משום ביוון כתבי הקודש].

דף צח

היה קורא בספר על האיסקופה ונתגלגל מידו גוללו אצלו, באיזה איסקופה מיירי, ואיך אתיא כר"י?

לרב יהודה: באיסקופה רה"י ולפניה ר"ה, ואתיא רק כר"ש דלא גזרינן משום ביוון כתבי קודש. **לרבה:** באיסקופה הנדרסת, ובביוון גדול כזה דכתבי הקדש מודה ר"י דשרו רבנן. **לאבבי:** באיסקופה כרמלית ארוכה (או קצרה אליבא דבן עזאי דמהלך כעומד), [דבזה לא גזרו שיכניסנה מר"ה לרה"י*] ור"ה לפניה, ורק אם נתגלגל הספר תוך ארבע אמות, מודה ר"י דמותר להחזירו [דאי נפיל ומייתי ליה לא אתי לידי חיוב חטאת] משא"כ חוץ לד"א. ***ואיך** חשש שיזרוק הספר ישר מר"ה לרה"י ויתחייב, [דאין זורקים כתבי קודש].

זיז שלפי החלון הבולט לר"ה והוא גבוה י"ט, מתי מותר לתת עליו דברים מרה"י ומתי לא? **אם** הוא רחב ד"ט: נותנים עליו רק כלים נשברים [שאינן חשש שאם יפלו יחזיר אותם לרה"י].

אם אין בו ד"ט: אפי' לכלים נשברים לא ישתמש שימוש תדירי [חשיב שהוא מפיל לר"ה בידים].

אם אין בו ד"ט והחלון משלימתו לארבעה: משתמש רק כנגד חלון [חורי חלון הוא].

האם מותר לטלטל חפץ בר"ה כשהוא עומד ברה"י או הפוך?

לר"מ: אסור [שמא ימשוך את החפץ אצלו].

לחכמים: מותר [לא גזרינן] ובלבד שלא יטלטל ד"א בר"ה, ואם העביר חייב (אפי' שזה היה דרך למעלה מ"י).

דף צט

להשתין או לרוק מרה"י לר"ה או הפוך

חייב, ואף שלא עקר ממקום ד" מ"מ מחשבתו משויא ליה מקום (כמו בזרק בפי הכלב או הכשבן) **וספק** אם העקירה היא מתוך גופו או מפי אמה, ונ"מ כשהוא ברה"י ופי האמה בר"ה.

ממתי רוק בפה נחשב משוי (לענין העברתו בר"ה)?

בתחילה סבר ר"י, משנתלש בפיו, אחר שחזר בו סבר דווקא כשהיפך בו, (ועי' להלן).

האם רוק בפה מכשיר את האוכל לקבל טומאה מחמת הידיים?

לרבי מאיר: מטמא,

לרבי יוסי: לא מטמא,

לרבי יהודה: דוקא אם היפך בה - מטמא.

כיה ורק בפני רבו חייב מיתה, [משניאי אהבו מוות]

מתי מותר לעמוד ברה"י ולשתות בר"ה או הפוך?

רק אם יכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה, [כיון שהוא צריך את המשקים חיישינן שמא יביא את המים למקם שהוא עומד, אף חכמים (שלא גזרו לטלטל חפץ בר"ה לעומד ברה"י) מודו].

אם הוא בר"ה או ברה"ה והבור בכרמלית או הפוך?

לאבבי: גם בזה גזרו, (ולדעתו זה ביאור הסיפא של המשנה דמיירי בגת)

לרבא: לא גזרינן גזירה לגזירה, (וסיפא דמתני' מיירי לענין מעשר, שאם שותין על הגת והכניס רואשו ורובו, לר"מ בין בחמין ובין בצונן חשיב עראי ופטור מן המעשר, **לראב"ד:** חייב. **לחכמים:** על החמין - חייב, [הוי קבע דאינו יכול להחזירו] ועל הצונן - פטור, [מחזור את המותר]).

קליטה וצירוף ממזחילה ומצינור

מזחילה: אפי' שהיא למטה מעשרה טפחים ואין ד' ד"ט, דינה כרה"י כיון שהיא בתוך ג' לגג שהוא רה"י,

צינור: אם הוא פחות מד"ט דינו כמקום פטור כיון שהוא מרוחק מן הגג יותר מג"ט,

אם הוא רחב יותר מד"ט דינו ככרמלית,

ולכן מותר לקלוט בין מן המזחילה בין מן הצינור, אבל לצרף* הכלי קרוב, מן הזחילה או מן הצינור שרחב ד"ט אסור, ומן הצינור שאינו רחב ד"ט מותר, ***בין** אם הוא עומד בר"ה ומשום הוצאה מרשות לרשות, בין אם עומד על גג שלו ומשום איסור הוצאה מגג לגג.

בור ברשות הרבים מתי מותר למלאות ממנו דרך החלון?

או כשהוא סומך לחלון בתוך ד"ט, ואפי' שהחוליא והבור רק ביחד הם י' טפחים (מצטרפים),

או שהחוליא לעצמה היא י"ט, ואפי' שהבור מופלג מן החלון ד"ט, דשכהוא ממלא עובר מרה"י לרה"י דרך מקום פטור (למעלה מ"י).

מתי מותר לזרוק על אשפה מן החלון?

אשפה של רבים שבר"ה מותר לזרוק עליה (ולא חיישינן שמא תנטל), אבל של יחיד חיישינן שמא תנטל.